
AZ Ő FIÁNAK VÉRE MEGTISZTÍT

Zsinati lelkeszi elnöki székfoglaló

Főtiszteletű Zsinat! Kedves Testvérek!

Igei üzenet

Isten Igéjén tájékozódunk, és beszédes a mai Ige.

„(5) Ez pedig az az üzenet, amelyet tőle hallottunk, és hirdetünk nektek, hogy az Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség. (6) Ha azt mondjuk, hogy közösségünk van vele, és a sötétségben járunk, akkor hazudunk, és nem cselekedjük az igazságot. (7) Ha pedig a világosságban járunk, ahogyan ő maga a világosságban van, akkor közösségünk van egymással, és Jézusnak, az Ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől. (8) Ha azt mondjuk, hogy nincsen bűnünk, önmagunkat csaljuk meg, és nincs meg bennünk az igazság. (9) Ha megvalljuk bűneinket, hű és igaz ő: megbocsátja bűneinket, és megtisztít minket minden gonoszságtól. (10) Ha azt mondjuk, hogy nem vagyunk bűnösök, hazuggá tesszük őt, és nincs meg bennünk az ő igéje.”

Az Úr elé csak bűnbánattal, bűnvallással járulhatunk. Nem a másokra mutatunk, hanem mi saját magunk tartunk bűnbánatot. Most is töredelmes szívvel állunk az Úr előtt. A holnapi úrvacsorára készülve konkrét vétkeinket is megvalljuk.

De áldott legyen az Isten, hogy az Ő Igéjének üzenete, a testet öltött Ige, Jézus Krisztus, aki megváltott és megtart; Ő hű és igaz, megbocsátja bűneinket, Jézus vére megtisztít minket. Őelőtte állunk, az Ő kegyelmébe kapaszkodunk, Őrá hagyatkozunk.

Ezért tele vagyunk reménységgel és örömmel, megalázzuk magunkat, de nem félünk, és egyre kristálytisztábban látjuk, hogy a mi feladatunk – szolgálatunk minden területén – az egyetemes, krisztusi evangélium hirdetése minden népnek, ezért nem menekülünk olyan látványos pótcselekvésekbe, amelyek ezt a szolgálatot kiváltanák. Így lehet közösségünk az Úrral és egymással, hogy eme legfontosabb szolgálatot betölthessük.

Az Ige arra is utal, hogy vannak olyan idők, amikor az Igét úgy lehet leginkább hirdetni, hogy megéljük az Igét, a megszentelődés útját járva, miközben egyre hitelesebbé formál minket az Úr. Életünket látva mások megkérdeznék bennünket, amire a válasz lehet Isten Igéje.

Vannak tehát olyan idők, amikor többet kell hallgatni, és csak csendben, tenni a magunk dolgát, a magunk helyén, ezzel mégis az Isten országát építve. Vagyis nem sötétségben járunk, hanem világosságban, az Úr világosságát ragyogjuk tovább, az Isten dicsőségét szolgáljuk, és a mi életünk is egyre tisztább lesz.

Az iménti állítás csak megerősíti azt, hogy a hit hallásból van, és az Úrtól készített alkalmakon és időben mindig felkészülten, hittel, bátran szóljuk az Igét.

„Mily drága a Te szereteted, Istenem”, olvassuk a 36. zsoltárban. Isten kegyelme nem egy olcsó, hanem egy drága véren szerzett kegyelem, amivel nem lehet visszaélni.

Teológiai alapvetés

Az igei üzenet után, egy rövid teológiai alapvetésként hadd szóljak arról a gyakorlati teológiai, homiletikai alapelvről, amit Craddock fogalmazott meg a „Prédikálás” című művében, és ami messze túlmutat a prédikáláson, minden szolgálatunkra, hiszen az egyház minden élettevékenysége igehirdetés.

Reménység szerint minden külön hozzáfűzés nélkül érzékeltetni fogjuk ezeknek az igeszolgálati alapelveknek aktualitását, amely szinte programadó is lehet, de amelyeket külön, konkrétan is megnevezek majd.

A prédikáció csendből elindul. A hiteles emberek csendje – mondja Craddock – nem a titokzatosság, vagy a figyelemfelhívás csendje, hiszen amikor ezek a csendjüket megtörték és megszólaltak, szavaik tekintélyesek, világosak, szabatosak és megszólítóak lettek. Persze vannak negatív és fájdalmas csendek, hallgatások, amelyek félelemből, levertségből, gyávaságból és büntudatból fakadnak. Nem erről a csendről van itt szó. Isten hallgatása Isten kinyilatkoztatásának szerves részét képezi. A csendből előlépő Ige pontos leírása Jézus Krisztusnak és a prédikálásnak. Ha a prédikációnk, és minden szolgálatunk, az Istentől rendelt időben így lép elő a csendből – mert azt komoly és tevékeny csend, azaz készülődés előzte meg – , akkor mondataink alig várják, hogy röviden és tömören megszólalhassanak. Vannak olyanok, akik kényelmetlenül érzik magukat a csendben. Mindannyian egyre inkább egy olyan kultúrának vagyunk a gyermekei, amely mindent a nyilvánosság elé visz, amelyben mindenki mindenről megállás nélkül beszélhet. Egy ilyen kultúra gyanúval kezeli a hallgatást, és azt érzi, hogy neki mindenkor és mindenképpen szólania kell.

A prédikáció suttogásban meghallott. Isten kijelentése, önleplezése nem mindenki számára nyilvánvaló. Isten ugyanis nem kiáltva, hanem suttogva törte meg a csendet. Isten nem mártotta az ujját a felhőbe, hogy mindenki számára látható módon felírja az égbe: „szeretlek”. Pál megtérése során, a vele lévők vélhetően láttak valami világosságot, de Jézust nem látták, a mennyei szózatot nem hallották. Kevés prédikátor mondhatja el azt magáról, hogy elhívásuk olyan hangos szózatként érte őket, hogy egész családjuk hallhatta azt. Isten kijelentése a teremtett világban, de még Jézus Krisztusban sem lett egy lehengerlő, mindenki számára nyilvánvaló, meggyőző és megrendítő kiáltássá. A kijelentés még Jézus Krisztusban is suttogás. Isten, Jézusban a testben fátyolozta el magát, ezért amikor Péter megvallotta a hitét Jézusban, mint Isten Fiában, akkor ezt a Szentlélek által tehette meg. A hit kapcsán arról van szó, hogy a hívő döntött, magára vállalta a kockázatot, igent mondott a nemek világában, előrehajolt, meghallotta a suttogást, és hitte, hogy az Isten üdvözítő hangja az. Mi magunk is sok „azért mert”-től és „annak ellenére, hogy”-tól körülvéve dönthetünk és juthatunk el odáig, hogy mi láttuk az Ő dicsőségét (János 1,14). A mi hitünk, amely olyan egyértelmű számunkra, nem olyan egyértelmű másoknak. Ne legyünk türelmetlenek és kritikusak, de leereszkedők sem azokkal, akik még nem hallották vagy látták meg azt, amit mi láttunk és hallottunk. Pál tudta, hogy a Krisztus keresztyének Isten erejeként és bölcsességeként való prédikálása botrány és bolondság sokaknak, ő azonban ennek ellenére sem volt hajlandó a suttogást kiáltássá változtatni; noha a suttogást nem mindenki hallja.

A prédikáció háztetőkről kiáltott. Isten Igéje a fülbe jutva suttogás, az ajkat elhagyva, kiáltás. Amit fülbe sűgva hallotok, azt háztetőkről hirdessék majd (Máté 10,27). Ami eddig rejtett volt, az feltárul, jelenidejűvé téve a krisztusi jövőt. A kiáltás nem az előadásmódra vonatkozik, hanem annak nyilvánosságára, a nyitott közlési jellegére, az üzenet egyetemességére, fontosságára, sürgősségére, valamint a kiáltás tartalmára és módjára; vagyis arra, hogy ez a kiáltás mindig a krisztusi megváltás és megtartás reményteli evangéliumát hordozhatja, mégpedig krisztusi szeretettel és állhatatos hűséggel. A kiáltás figyelmeztetés a gonosz minden erői számára; létezik egy másik hang is, egy másik jogigény is az emberi életre. Erről rendkívül

fontos tudni mindenkinek, azoknak is, akik nem közénk tartoznak. A kiáltás azonban mindig suttogást is hordoz magában, mert soha nem egy mutatványosbódé kikiáltói vagyunk, sem nem evangéliummal házalók. A prédikálás: szertekiáltani a suttogást. Ez bátor és világos szólást jelent, de az Igében való bizalommal, hiszen a mag önmagában hordozza jövőjét, miközben tiszteletben tartjuk a hallgató részéről akár az üzenettel szembeni ellenállást is, hiszen a csacska prédikációk és a hírverő színjátékok nem keltenek ellenállást.

Szolgálatra való elhívás

Az igei üzenet és a teológiai alapvetés után, azokból kiindulva néhány konkrétumot hadd mondjak szolgálatainkra nézve.

Miként állok itt? Alázattal, félelemmel; de mégis hittel, reménységgel, naponta elkért bizonyossággal, a Jézus Krisztus ügye, és a református anyaszentegyházunk iránt elhívott szeretettel, valamint azért való könyörgéssel, hogy tegyen alkalmassá az Úr (2Korinthus 3,5), hiszen még több szolgálatról és felelősségről van szó, amelyre tekintve csak megrendülni lehet.

Az elmúlt pár hónapról néhány szó. Hiszem, az Úr javunkra fordítja a keserűséget (Ézsaiás 38,17). Ezért mindenkor bízunk! (2Korinthus 5,6) A Magyarországi és a Magyar Református Egyház nagy családjában, egységgel és alázattal – még kritikus időkben is – mindent megtettünk azért, hogy a nehéz helyzetben lévők, bántalmazottak, rászorulóknak a Jézus Krisztustól tanult szeretettel hordozzuk. Ezt bizonyíthatják sokan, akik szintén kétség nélkül tudják, hogy egyházunkban elfogadhatatlan bármiféle bántalmazás! Meggyőződésem, hogy valójában annyi gyülekezetünk van, amennyi saját adományokból önellátó. Mindig a hívő, hálás adakozásból fakadó önfenntartásra buzdítottam a dunántúli gyülekezeteket, az intézmények átvételében pedig bölcs mértéktartásra. Ugyanakkor az egyházak túlnyomórészt közfeladatok ellátására kaptak támogatást, közoktatási és szociális infrastruktúráik rendbehozatalára, valamint templomaik megújítására, amelyek a településképeink és a keresztyén örökségünk részei. Az egyházaktól egykor elvett ingatlanokat romokban vettük vissza a kilencvenes években. A közfeladatok ellátására azokat a támogatásokat kapjuk, amelyeket minden más intézmény is megkap. Óvodáink, iskoláink áldássá lettek, szociális intézményeinkbe százas nagyságrendű a várólista, gyülekezeteink egy-egy település közösségi életének szerves részei.

Mit kell tenni? Először is Isten iránti hálával köszönetet kell mondanunk azoknak, akik zsinati lelkészi elnökként előttünk jártak az elmúlt harminc évben, ide gondolva a presbiteri elnököket is, most csak egy tagmondatban említve meg őket (Zsidókhöz írt levél 13,7): Dr. Hegedűs Loránt elnök püspök urat és a Károli Gáspár Református Egyetemet, dr. Bölcskei Gusztáv elnök püspök urat és a Kárpát-medencei Magyar Református Egyház létrejöttét, dr. Szabó István elnök püspök urat és az alapszerződéseink rendezését, Balog Zoltán elnök püspök urat és az utóbbi három év lendületét.

Az utóbbi három év lendülete közvetlenül is érint bennünket. Ezzel kapcsolatos hálaadásunkat csak kiemeli az a tény, hogy ez a hálaadás bűnbánattal teljes. Látjuk mindannyian, minden nap és minden perc kegyelem, az életünkre és a szolgálatainkra nézve. Nagy kérdés, hogy miként vehet részt az egyház a közéletben, hogy hiteles és egyetemes prófétai, tanítói, lelkigondozó és evangélizáló szolgálata ne sérüljön. Hálát adunk tehát az elmúlt három és fél év lelkiségért, Igére figyelő és imádkozó kegyességéért. Hálát adunk azért az egységért, amit ebben az időszakban az Zsinati Elnökségi Tanácsban megéltünk. Mindent és mindenkit megmozgató folyamatok indultak el. Sokan talán meg is ijedtünk ezektől, magától a tempótól is? Megalkottuk a bukkszentkereszti pontok alapján a legfontosabb szolgálati területeket, szem előtt tartva az egész Kárpát-medencét is. Ebben a munkában figyelembe

vettük a Bölskei püspök úr idején megalkotott nagyívű megújulási programot, az akkori Jövőkép Bizottság munkáját, megbecsülve az elődök munkáját, és nem mindent újra kitalálva. Átalakult a zsinati hivatal, ledelegálva feladatokat, felelősségi köröket, hitet és szakértelmet figyelembe véve. Komoly és élő missziói munka kezdődött, újrászerveződött a Gyökössy Intézet, továbbra is eleven maradt a Kárpát-medencei Magyar Református Egyház szolgálata, áldott egységnapokkal, miközben ez a szervezet magához ölelte, jogilag is rendezve a világban élő magyar református egyháztesteket és egyházszervezeteket, a Károli Gáspár Református Egyetem harminc éves jubileumának megünneplése is megtörtént, emléktáblát állítva az alapító püspöknek, elkezdődött a lelkészképzés reformja, elkészült a református nemzetstratégia, elindultak a tematikus évek, felemelő programokkal, amelyeknek csúcsa az országos lelkésztalálkozó volt.

Mit kell tenni ezek után? Amikor erről szólok, mindig azzal a könyörgő lelkülettel teszem, hogy az Úr járjon előttünk, Ő cselekedjen általunk, és csapja be előttünk az ajtót ott, ahová nem szabad bemenni... Megrendültünk, megnyugodni, Igére figyelni, imádkozni kell, hadd térjünk magunkhoz, az Úrhoz fordulva, újra egységben, hitben és reménységben szolgálva. Az Úr, adjon nekünk bocsánatot, megújulást, és ezért mindent meg is kell tennünk. Stabilizálni kell, hitelünket visszaadni azoknak, akik csalódtak bennünk. Ugyanakkor kérjük: Ne bántsanak tovább bennünket; hagyjanak minket szolgálni; bocsássanak meg azok, akiket megbántottunk, engedjék jóvátenni; más felekezetek adjanak testvérkezet... Az elkezdett munkát folytatni szeretnénk. Nagy szakértelemmel rendelkező, elhívott munkatársak vannak a Zsinati Hivatalban, akikben bízunk, és akiknek szakértelmére továbbra is szükség lesz. Őket is szeretnénk bízgatni, lelkileg erősíteni. Ugyanakkor meggyőződésem, hogy most, éppen a fenti célok érdekében hátrébb kell lépni, lassabban és csendesebben kell dolgozni, de ugyanazzal az odaadással, hitvalló bátorsággal – hiszen az áldás nem a külső nyüzsgéstől függ –, és közben hagyni a megszentelő és a hitelességet ajándékozó Úr munkálkodását. Ugyanakkor olyan világban élünk, ahol rengeteg feladatunk van, túl a törvényalkotáson és a működtetésen, bár ezek is nagy dolgok. Ahogy elmondtam, az említett területeken ezek a feladatok folynak tovább, ahol kell, ott javítunk, miközben továbbra is odafigyelünk a prófétai, hitvallói, tanítói, lelkigondozói és mindenekelőtt evangélizáló szolgálatunkra, a teológiai alapvetés szerint, de sorolhatnám a közoktatást, a szeretetszolgálatot, a Károli Egyetemet, a Bethesda Kórházat, a kommunikációt, a Nyugdíjintézetet. Nagyon fontos a kárpát-medencei református egység munkálása. Mindenkire gondolunk; mindenkire próbálunk odafigyelni; nem erővel, nem hatalommal, hanem Szentlélekkel (Zakariás 4,6). Egyházközség, lelkipásztor, főgondnok, presbiter, gyülekezeti tag, egyházmegye, egyházkerület előttünk van, egy testként, minden közoktatási és szociális intézményeinkkel, minden irodánkkal, osztályunkkal, hogy a Krisztus testének tagjaiként buzogjunk, ne kioltva, hanem segítve egymást (Efezus 5,29–30).

Kiemelnék ezeken túl néhány gondolatot. Békességet adj Urunk a világban; miközben az a kérdés, tudunk-e békességet munkálni legalább magunk között, de a megosztott világban is, ahogy Pál Korinthusban – amelynek tanúsága a Korinthusi második levél –; nem olcsó kompromisszumokat kötni, hanem a krisztusi evangéliumból és igazságból nem engedve, de a saját gyarló önérdekes igazunkból igen, így krisztusi módon konfliktusokat kezelni, békességet munkálni. Adj békességet Urunk ott, ahol konkrét háborútól szenvednek testvéreink, Kárpátalján, telve hitvalló kitartással, „noha kívül harc, bennem félelem”. Add, Urunk, hogy hidakat tudjunk építeni, hiszen nem mondhatunk le azokról, akik közömbösök – például a népszámlálás 40%-ára gondolva –, és azokról sem, akik mást gondolnak, mint mi. A teológiai alapvetésben erre is történt utalás. Meg kell találni az utakat egymáshoz a Krisztusban, bármilyen lehetetlennek tűnik is, hiszen ami embereknél lehetetlen, az Istennél lehetséges (Márk 10,27). A szentlelkességre szándék kell, az eredményt pedig ebben is, és minden szolgálatunkban az Úr adja az Ő mindent tökéletesen elrendezett akarata és rendelése szerint.

A belső dolgainkat beszéljük meg magunk között, személyesen, kiskörökben, miközben nem kell mindent azonnal szóvá tenni a nagy nyilvánosság elektronikus pengelein.

Személyes vallomásomról néhány szót szintén szabadon szólni. Nem készültem erre a szolgálatra. Isten megtartó kegyelmében bízva, szeretett egyházunkért vállaltam el a jelölést. Mivel két és fél év van hátra a ciklusból, én inkább az elengedés fázisában voltam már. Mindent igyekszem megtenni, mindent az Úrtól várva, minden testvéremben bízva, kérve az Úr erő feletti erejét; de kérnék támogatást, segítséget, türelmet, szeretetet, mindenekelőtt imádságot. A püspöki szolgálatom ideje alatt próbáltam pásztori lelkülettel mindenkire odafigyelni; minden telefonra, üzenetre, kérésre, találkozási, gyülekezeti, intézményre, észrevételre szinte azonnal reagálva. Nem tudom, ez miként lehetséges ilyen szinten? Nyilván, a delegálás működik, de ugye értik, hogy a pásztori lelkületben ennél a vezetéselméleti kérdésnél sokkal többről van szó. Személyesen hálát adok Istennek, hogy mindenkor, minden nyomorúságom és gyarlóságom ellenére adott erőt odaadóan szolgálni. A konfliktusok között is vallom a krisztusi szelídség erejét.

Bizonyosságom közös fundamentumunk: Jézus Krisztus ügye örök reménységgel teljes ügy mindenkor. Az egyház bántható, visszaverhető, olykor kihaltnak látszik, de Isten szeretete mindenkor munkál. Jézus Krisztus feltámadott, Ő végső győzelmet aratott bűn, betegség, halál, gonosz felett. Ez a megváltó szeretet megtérésre és megbékélésre hív, mert Isten a teljes és a boldog élet Istene, és Ő nem ilyen életet szánt nekünk, mint amelyet most élünk szerte a világban. Hisszük és valljuk, hogy Isten megváltó, megtartó, békességet szerző Isten a feltámadott Jézus Krisztusban, aki mindenki felé szeretettel forduló Úr. Imádkozunk szeretett egyházunkért, Jézus Krisztus ügyéért, és tudjuk, hogy Isten megtartó kegyelme megőrzi az Ő népét minden körülmények között. Bűnös és nyomorult, törékeny, de megváltott, megigazított és megszentelt emberként is valljuk, Jézus Krisztus ügyére és a magunk ügyére nézve is: „Istenben bízom, nem félek...” (Zsoltárok 56,12)

Imádságos zárás

Élő Isten, aki Atyánkká lettél a Jézus Krisztusban!

Magasztalunk Téged, mint teremtő, gondviselő és megtartó, valamint megváltó és szabadító Urunkat! Magasztalásunkkal elismerjük, hogy csak Te vagy az Úr!

Urunk, segíts magasztalásunkban hálát adnunk a keserű próbatételekért is, hiszen Te abban is munkálkodsz érettünk, tisztogatsz, alázatra nevelsz, érleled hitünket és szolgálatainkat.

Magasztalásunkban ott feszül a bűnvalló könyörgés: Ne hagyj a gonosz tőrébe esni, hanem emelj fel, nézz le ránk, szakítsd fel az eget és szállj alá! Áldott légy, hogy megtartó, krisztusi irgalmad nagyobb jogos büntetésednél.

Magasztalásunk egyben bizonyosságunk megvallása is, hiszen mindenkor tudjuk, a Te szeretetedtől senki és semmi el nem választhat bennünket, ezért Te megtartod népedet a világ kezdetétől fogva annak végéig, sőt azon túl is. Magasztalunk, mert a Te ügyed mindenkor győztes ügy, hiszen Jézus Krisztusban végérvényesen legyőzted a bűnt, a nyomorúságot, a betegséget, a halált, a gonosz hatalmát.

Így mondunk közbenjáró könyörgést egymásért, népedért, hazánkért, világunkért. Urunk, könyörülj! Urunk, táplálj bennünket a Te Igéddel, és segíts minket a sok pótcselekvés helyett a szolgálatban kiteljesedni, evangéliumodat hirdetni! Urunk, könyörülj! Urunk, adj egységet, hűséget, minden egyéni sérelmet, érdeket, okoskodást félretéve! Urunk, könyörülj! Urunk, add, hogy ne rettenjünk meg, hanem lehessünk bátrak és erősek, hiszen Te velünk vagy! De kérünk arra is, hogy ez az erő ne a mi gyarló és romboló emberi erőnk legyen, hanem a Te erőd, és a

Tetőled való bátorság, amelyben a szelídség Lelkének ereje munkál, és csakis épít! Urunk, könyörülj!

Rád hagyatkozunk, feltámadott Urunk! Tele vagyunk reménységgel! Köszönjük, hogy Te már meg is hallgattál bennünket! Dicsőség Teneked, mindörökké!

Ámen.

Balatonszárszó, 2024. április 24.

Steinbach József